

λόν ζῆ και ὡς ὁ ἥλιος φωτίζει τὴν ἀνθρωπότητα, ὅ,τι κακὸν ὁ ὀρμητικὸς ροῦς τοῦ χρόνου τὸ καταρρίπτει εἰς τὸν Καιάδαν. Α. χ. ὁ Α. Σούτσος κατεδίκασεν εἰς θάνατον τὸν Σολωμὸν και τὸν Κάλβον, ἀλλ' ὁ χρόνος τοὺς ἀπηθανάτισε και καταδικάζει τὸν ἄστοργον κριτὴν ποῦ δὲν ἐσεβάσθη οὔτε τὸν Καποδίστριαν, οὔτε τὸν Ὄθωνα.

Εἰς τὸ ζήτημα τῆς εὐθυκρισίας ὁ κ. Καλογρόπουλος προσέχει πολὺ, διδάσκει χωρὶς νὰ ἀποθαρρύνῃ, γινώσκει ὅτι τὸ θέατρον εἶναι *σχολεῖον ἠθικῆς*. Νομίζομεν ὅτι εἶναι ἄδικον νὰ κατακρίνεται ἔν ἔργον, ἂν δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τὰς δοξασίας μας. Τὴν στιγμὴν ταύτην μᾶς ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ὁ μέγας Γκαίτε, ὅστις ἂν και δὲν εἶχε τὰς θρησκευτικὰς και φιλολογικὰς δοξασίας τοῦ Μαντζόνῃ, οὐχ ἦττον ὁμῶς ὁμο-

λόγησεν ὅτι οἱ Ἴεροὶ Ὑμνοὶ τοῦ μεγάλου τούτου Ἰταλοῦ ἦσαν ἀριστουργήματα, τὰ ὁποῖα Διαμαρτυρόμενος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ γράψῃ Τοιοῦτος πρέπει νὰ εἶναι ὁ εὐσυνειδητος τεχνοκρίτης.

Ἡ «Πινακοθήκη» μὲ ὄλας τὰς στενοχωρίας τοῦ παρόντος πολέμου ἐξηκολούθησε τὴν ἐκπολιτιστικὴν ὁδὸν αὐτῆς. Τώρα δὲ ὅτε ἡ Πατρις ἐμαγάλωσε, θὰ ἔχη εὐρύτερον στάδιον ἐργαζομένη ὑπὲρ τῆς τέχνης, ἣτις ἔχει τὴν δύναμιν και ἰσχὺν νὰ ἐξαγνίζει τὴν καρδίαν και νὰ ἀνυψώῃ τὸ πνεῦμα εἰς αἰθέρια ὕψη και οὕτω βραίνουσα τιμᾶ και τὸν πολῦτιμον φίλον κ. Καλογρόπουλον, εἰς ὃν εὐχόμεθα ὀλοψύχως νὰ ἐφορτάσῃ και πεντηκονταετηρίδα.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΗ ΤΕΧΝΗ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ κίνησις τῆς Νέας Ὑόρκης ἐφέτος ἦτο ζωηροτέρα και ποικιλοτέρα τῆς περυσινῆς ἐποχῆς. Τὸ Μητροπολιτικὸν Μελόδραμα ἔπαιξε διάφορα και παλαιὰ ἔργα, ἰδίως Ἰταλῶν συνθετῶν, ποῦ ἀκοῦμε πολλάκις νὰ τραγουδοῦν τῆς ἄριες τῶν στοῦς δρόμους και στὰ Cabaret. Ἐπαιξαν ἐπίσης μὲ ζήλευτὴ τέχνη και χάρι κατὰ ἔργα Γάλλων συνθετῶν μὲ πρωτοτύπους σκηνοθεσίας και χρωματιστοὺς φωτισμούς, και ἔξαιρετικὴ μουσικὴ, ποῦ εὐχαρίστως και τοὺς πλέον δυστρόπους κριτικούς. Τοῦ Βάγνερ τὰ μελοδράματα εἶχαν ἰδιαιτέραν ἐπιτυχίαν ὡς πρὸς καλλιτεχνικὸν μέρος. Ἐνθυμοῦμαι μικρὸ παιδάκι ὅταν πρωτοἔπαιξαν τοῦ Βάγνερ τὰ ἔργα εἰς τὴν Εὐρώπῃν, διάφοροι κριτικαὶ ἐθεώρησαν τὴν μουσικὴν του δυσνόητον, θορυβώδη, ἐπαναστατικὴν και εἶναι εὐτύχημα διὰ τὸν πολιτισμὸν μας ὅτι τὰ ἔργα τοῦ Βάγνερ ἐκτιμῶνται πολὺν και ἔχουν ἀρχίσει νὰ ἐξανθροπίζουσι τὸν πολὺν κόσμον. Τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα τοῦ Βάγνερ ἔφερε μεγάλη μεταβολὴν και καλλιτέρευσεν εἰς τὸ μελόδραμα, διότι ἠκολούθησε μὲ εἰλικρινῆ ἀγάπην τοὺς ἱεροὺς κανόνας τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Δράματος (μελοδράματος) και τὴν ἐκκλησιαστικὴν Βυζαντινὴν μουσικὴν ποῦ τὸν ἐνέπνευσε εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ «Πάρσιφαλ». Ὅταν ἐπαιζέτο πρὸ ἐτῶν εἰς τὸ Βερολίνον ἡ Ἡλέκτρα τοῦ Σοφοκλέους ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ θιάσου τοῦ κ. Duncan, ἡ Κα Πηγελόπῃ Δῶγκαν ἐτραγουδοῦσε πρὸ τοῦ προλόγου τοῦ δράματος Ἑλληνικὰ Δημοτικὰ ἄσματα μὲ πολλὴν χάριν, ἡ ὁποία εἶχε ξετρελλάνει τοὺς Γερμανοὺς.

Μεταξὺ τῶν θεατῶν εὐρίσκειτο ὁ υἱὸς και ἡ χήρα τοῦ Βάγνερ. Εἰς τὸ τέλος τῆς παραστάσεως ἡ Κα Βάγνερ συνεχάρη ἰδιαιτέρως τὴν Κα Δῶγκαν διὰ τὰ εὐμορφα ἑλληνικὰ μας τραγούδια και τῆς εἶπε τὰ ἑξῆς λόγια: «Ἄν ἐξοῦσε ὁ ἀνδρας μου και ἄκουε τὰ ὄραϊα Ἑλληνικὰ σὰ τραγούδια ποῦ τραγουδᾶς τόσο γλυκὰ εἶμαι βεβαία πῶς θὰ ἐνεπνέετο θεῖας συνθέσεις! Και

ἄρχισε νὰ διηγῆται ἡ κυρία Βάγνερ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον: Ὅταν ὁ ἀνδρας μου εἶχεν ἔτοιμο τὸ λιμπρέτο τοῦ «Πάρσιφαλ» και προετοιμάζετο νὰ ἐργασθῆ τὸ μουσικὸ μέρος τοῦ Μελοδράματος, ἔτυχε νὰ περάσῃ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν μίαν Κυριακὴν πρῶν και ἄκουε ψαλμοῦδι. Ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ τοῦ ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσιν, ἀπὸ πολλὴ ἀγάπην και περιέργειαν εἰσῆλθε στὴν ἐκκλησίαν και παρακολούθησε ὀλόκληρον τὴν λειτουργίαν. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἐπῆγε πολλὰς φορὰς στὴν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησίαν κ' ἄκουσε τοὺς ψάλτες σας νὰ ψάλλουσι τὴν Βυζαντινὴν ἱερὰν μουσικὴν ποῦ τὸν ἐνέπνευσε και ἐνεθάρρυνε νὰ μουσουργήσῃ μὲ τόση μεγάλη δύναμιν τὸν «Parsifal».

Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ ἐπανάστασις εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ πολλὰ πράγματα... Μ' ἐπαναστατικὸν κίνημα ἡ ποίησις ἔταμε ἕνα νέο κ' εὐμορφο δρόμον κ' ἀνεγέννησε τὸ «Πινδαρικό μέτρο» πεζὸ ποίημα. Εἰς τὸ μέτρο αὐτὸ ἔχουν γράψῃ διάφοροι νέοι ποιηταὶ μὲ πολλὴν χάριν, ἀλλὰ μὲ περισσότερὰ ἐπιτυχία και τέχνη ἔχει γράψῃ ὁ νεαρὸς ποιητὴς κ. Α. Λαζαρίδης ὁ ὁποῖος τιμᾶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Ἀμερικῇ μὲ τὰ πρωτότυπα ποιήματά του, τὰ ὁποῖα εἶναι γεμάτα ἀπριλιᾶτικες δροσιεὶς και χρυσᾶ ὄνειρα τῆς Ἀρκαδίας και κλασσικὲς δόξες τῆς Ἰωνίας και Φρυγίας... Τὸ ἴδιο και μὲ τὸ Διήγημα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνυψώσῃ πάρα πολὺ τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν φιλολογοῖαν! Τὸ αὐτὸ και μὲ τὴν ζωγραφικὴν Τέχνην διάφοροι καλλιτέχναι τοῦ Δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος εἰργάσθησαν ριζοσπαστικῶς, ἀνέπτυξαν τὴν τέχνην τῶν βαθμηδῶν κ' ἀπέσπασαν τῆς βαριεῖς ἀλυσίδες τῆς «Νεοκλασσικῆς Γαλλικῆς Σχολῆς» ἣτις ἐβασίζετο μόνον εἰς τὰς ρεαλιστικὰς και φωτογραφικὰς μεθόδους τῆς ζωγραφικῆς τέχνης.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς διδασκάλους ποῦ διετήρησαν τὴν τέχνην τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων

καὶ τὴν διέδωκαν εἰς τὴν Ἱταλίαν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Οἱ μεγάλοι Ἕλληνες Βυζαντινοὶ διδάσκαλοι μὲ ἀγάπην καὶ αὐτοθυσίαν ἐδίδαξαν καὶ ἐνέλευσαν τὸν Ciotto, Cimabue, Fra Angelico, Filippo Lippi, Botticelli, Bartolommeo, Michael Angelo, Raphael, Giorgione, κ. τ. λ. καὶ ἐνεφανίσθη ἡ «Ἀναγέννησις». Δὲν γνωρίζω διὰ ποῖον λόγον οἱ ἀδελφοὶ Ἱταλοὶ ἱστοριογράφοι καὶ λογογράφοι μᾶς παρουσιάζουν τὴν «Ἀναγέννησιν» Ἱταλικὴν ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεόν, χωρὶς νὰ μᾶς ἀναφέρουν τοὺς Βυζαντινοὺς διδασκάλους, τοὺς πραγματικοὺς δημιουργοὺς τῆς «Ἀναγεννήσεως». Ἐπίσης πολλὰ ὀνόματα Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν ποῦ ἦσαν χαραγμένα εἰς ἀριστουργήματα εἰκόνων καὶ ψηφιδωτῶν διακοσμήσεων τὰ ἔχουν στρεβλώσει καὶ τὰ παρουσιάζουν Ἱταλικά! Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ διδασκαλία τῶν ἀδελφῶν Ἱταλῶν πρέπει νὰ παύσῃ. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες Ἱστοριογράφοι, Ἀρχαιολόγοι καὶ Βυζαντινολόγοι πρέπει νὰ συνεργασθῶν μὲ ἀγάπην καὶ εἰλικρίνειαν καὶ νὰ παρουσιάσουν εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ποῦ ἀδύνηται νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν, τὴν Πραγματικὴν Ἀναγέννησιν, ἢ ὅποια ἐπήγασε ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ ψυχή! Ὁ Ἀγγλικὸς καὶ ὁ Ἀμερικανικὸς λαὸς ἀγνοεῖ τελείως περὶ Ἑλληνικοῦ Βυζαντίου, Βυζαντινῶν Καλλιτεχνῶν, Βυζαντινῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Ζωγραφικῆς, Βυζαντινῆς Φιλολογίας καὶ ἐν γένει περὶ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις εἶνε τὸ μεγάλο θεμέλιον τῆς χριστιανωσύνης καὶ ἡ γέφυρα τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Νέας Μεγάλης Ἑλλάδος.

Οἱ τότε Ἱταλοὶ καλλιτέχνην δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διασώσουν καὶ νὰ διδάξουν τὰ κύρια στοιχεία τῆς Τέχνης, τὰ ὁποῖα ἐδιδάχθησαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ὁ φανατισμὸς τῶν Ἱταλῶν Διοικητῶν καὶ Καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔφερε τὸ μεγάλο χάσμα τῆς ἀμαθείας καὶ τοῦ σκοτίου εἰς πολλὰ πράγματα. Οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι, καλλιτέχνην καὶ σοφοὶ ποῦ ἐδίδασκαν τὴν Ἱταλίαν φυσικῶ τῶ λόγῳ ἐξέλιπον σὺν τῷ χρόνῳ. Τοιουτοτρόπως ἡ Μεγάλῃ Τέχνῃ τῶν Ἑλλήνων Βυζαντινῶν ἔπαυσε νὰ διδάσκειται πλέον μὲ τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς καὶ θεσμούς. Ἡ ζωγραφικὴ ἔχει τοὺς κανόνας τῆς, ὅπως ἔχει ἡ γλῶσσα τὴν γραμματικὴν, ἡ μουσικὴ τὴν κλίμακα καὶ θεωρίαν τῆς καὶ ἡ ἀριθμητικὴ τοὺς ὁρισμούς τῆς. Οἱ μεταγενέστεροι τοῦ Δεκάτου λέμπτου Αἰῶνος μέχρι τοῦ Δεκάτου ἐνάτου ἐμμοῦντο πλέον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Τέχνης (ὅπως συμβαίνει ἀκόμη τὸ ἴδιον μὲ πολλοὺς καλλιτέχνας) ἄνευ τῶν κυρίων στοιχείων τοῦ διαστήματος, τῆς Ἀρμονίας τῶν χρωμάτων καὶ τῶν διακοσμητικῶν σχημάτων. Τέλος ἡ κατακλιμένη ζωγραφικὴ Τέχνη, ἐταλαιπωρήθη, ὑβρίσθη καὶ κατέληξε εἰς τὴν ρεαλιστικὴν καὶ φωτογραφικὴν μέθοδον.

Σήμερον, ὅταν εἰσερχόμεθα εἰς καλλιτεχνικὴν ἐκθεσιν καὶ παρατηροῦμεν νέους πίνακας μὲ τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα κατὰ τῆς ρεαλιστικῆς

μεθόδου, ἀποδοκιμάζομεν τὴν νέαν τέχνην καὶ ἐπιτιθέμεθα σκληρῶς κατὰ τοῦ καλλιτέχνου καὶ τῶν ἔργων του μὲ τὸ μαστίγιον τῆς κριτικῆς, διότι ἔχομεν συνηθίσῃ εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν νὰ βλέπωμεν φωτογραφικὰ ἔργα ζωγραφικῆς καὶ ἡ νέα τέχνη μᾶς εἶναι τελείως ξένη καὶ μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν ἐκτιμήσωμεν ἂν δὲν τὴν σινηθίσωμεν καὶ τὴν σπουδάσωμεν μ' ἐνδιαφέρον καὶ εἰλικρίνειαν. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι οἱ καλλιτέχνην τοῦ νέου πνεύματος ἔχουν θυσίαν ὀλόκληρα χρόνια ζωῆς διὰ νὰ μᾶς ἐπαναφέρουν τοὺς χρυσοὺς αἰῶνας τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Κλασσικῆς Ἑλλάδος.

Οἱ πρωτοεπαναστάται τῆς Τέχνης οἱ ὁποῖοι θαυμάζονται σήμερα ὡς «Masters» καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνεγνωρίσθησαν εἰς τὰς ἡμέρας των, πρῶγμα τὸ ὁποῖον συμβαίνει πάντοτε εἰς τοὺς ἀληθινοὺς καλλιτέχνας, εἶναι οἱ ἑξῆς: Οἱ πέντε impressionists ἢ luminists «Masters» οἵτινες μᾶς πρωτοσύστησαν τὸ καθαρὸν ἡλιακὸν χρῶμα, Monet, Renoir, Siseley, Degas, καὶ ὁ Cezanne, ἐπίσης εἶνε σπουδαῖα καὶ ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Ἀμερικανοῦ καλλιτέχνου Whistler ὅστις διέμεν ἐκαὶ ἐζωγράφιζε εἰς τὸ Παρίσι καὶ εἰς Λονδῖνον ποῦ ἐφεύρε καὶ διεκδικεῖ τὴν ὠραίαν διευθέτησιν καὶ συμφωνίαν τοῦ χρώματος καὶ τοῦ διακοσμητικοῦ σχήματος ἐπαρκoῦς καθ' ἑαυτό. Εἶναι ὁ ἴδιος καλλιτέχνης ὁ ὁποῖος σχηματίζει μὲ τ' ἀρχικὰ γράμματα τοῦ ὀνόματός του τὴν εὐμορφὴν πεταλοῦδα δι' ἔμβλημα του. Ὁ Monet ὅστις ἀξιοὶ ὡς μόνον του διδάσκαλον τὸν Θεοτοκόπουλον ἂν καὶ ἡλικίας 85 ἐτῶν, περιόδευε τὰς μητροπόλεις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐκθέτων νέαν του ἔργα. Αἱ τρεῖς ἰσχυραὶ καὶ εἰλικρινεῖς ψυχαὶ τῶν Post impressionists, ὁ Cezanne ὅστις ἦτο ἐλεύθερος εἰς τὸ χρῶμα καὶ ἐπροχώρησε μὲ τὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἐντὸς τοῦ συνθετικοῦ σχήματος. Ὁ τραγικὸς Vanogh ὅστις ἠγωνίσθη κ' ἐταλαιπωρήθη σκληρῶς δι' ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα τώρα εἶναι ἐντελῶς συγχωνευμένα στὴν νέαν μας Τέχνην. Ὁ Gauguin ὅστις ἔφυγε εἰς τὰς Νοτίους θαλάσσας διὰ νὰ ζωγραφίσῃ τ' ἀπεριόριστα, τὰ φυσικὰ καὶ διακοσμητικὰ σχήματα Ὁ Matisse ὅστις περιεπαίχθη διὰ τὴν παιδαριώδη του ἐπάνοδον εἰς τὸ εὐμορφὸ φυσικὸ στόλισμα τοῦ σχήματος, καὶ ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωσε νέας παραδόξους ἀρμονίας τοῦ χρώματος. Ὅλο τὸ ζύωμα καὶ τὸ βράσιμο τῶν νέων ἰδεῶν τοῦ Picabia, καὶ ὅλων τῶν Custs καὶ Futurists, τῶν Synchronists, τῶν μεγάλων Ρώσων Leon Bakst, Boris Amisfeld, Benois Nicolas Roerich ποῦ ἠγωνίσθησαν ὅλοι αὐτοὶ οἱ μάρτυρες τῆς μεγάλης Ἰδέας καὶ Τέχνης διὰ μέσου τοῦ σκοτίου καὶ τῆς τύρβης καὶ μᾶς διύλισαν τὰ ἰδεώδη τῆς Ζωγραφικῆς Τέχνης εἰς τὴν ἐλεύθερον γλῶσσαν τῆς εὐγραμμίας καὶ στῦ Διακοσμητικοῦ Διαστήματος, καὶ μᾶς διευθύνουν μὲ θαυμασμὸ στοὺς «Masters» τοῦ Βυζαντίου.

* Παρακολοῦθῶ τακτικὰ τὸν κ. Νικολάου εἰς πολλὰς παραστάσεις του καὶ θαυμάζω πολὺ τὸ τάλαντόν του. Μιὰ βραδυὰ ὅμως εἰς ἓνα του Con-

certo με μάγεψε και με συνεπήρε με τὰ Δημο-
κά μας Τραγούδια και μέφερε στα ἡλιόλουστα
βουνὰ τῆς Πατρίδος μας... Μ'ἔκαμε νὰ αισθαν-
θῶ τὴν μυρουδιά τοῦ θυμαριοῦ, τὸ χαρωπὸ γέ-
λοιο και δροσιὰς τ' Ἀπρίλη.. Τ' ἄλληγορικά τρα-
γούδια τῆς κλεφτουργιάς μας ποῦ τραγοιδάει
με τέτοια δύναμι ὥστε συγκινεῖ τοὺς ἀκροατὰς
του καθὼς τὰ διερμηνεύει, ἀκούει κανεὶς και
βλέπει ὅλους τοὺς ἀγῶνες και τῆς νίκης τῆς Ἐ-
λευθερίας μας. Ἡ ἔκφρασις τοῦ κ. Νικολάου
και ἡ δραματικὴ δύναμις τῆς φωνῆς του εἶναι
ἀπερίγραπτος. Εὐχομαι νὰ μᾶς ζῆση πολλὰ
χρόνια γιὰ νὰ μπορέση νὰ μᾶς θεμελιώσῃ γρη-
γορα τὸ ἀληθινὸ Ἐθνικὸ Μελόδραμα τῆς Με-
γάλης Ἑλλάδος!

* Εἰς Νέαν Ὑόρκην ὁ Ἑλληνισμὸς ἔχει τὸ
εὐτύχημα νὰ ἀντιπροσωπεύεται μουσικῶς με τὸν
διακεκριμένον καλλιτέχνην μας κύριον Καμη-
λιέρην ὅστις ἔχει ὀργανώσει ἐνταῦθα τὴν μεγα-
λητέραν *χορωδίαν* τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία
ἀποτελεῖται ἐκ πεντακοσίουσ ἀοιδούσ. Ὁ κ.
Καμηλιέρης ὑποστηρίζεται μεγάλως ἀπὸ τὸν ἐμ-
πορικὸ και φιλότεχνο Ἀμερικανικὸ κόσμον. Πολ-
λέκις ὁ ὁμογενὴς καλλιτέχνης διευθύνει τὰς
ὀρχήστρας τῆς Νέας Ὑόρκης μ' ἐξαιρετικὴ τέ-
χνη. Ἐπίσης εἰς Νέαν Ὑόρκην μένει και ὁ
καλλιτέχνης μας κ. Κουλούκης ὅστις παίζει
πλαγίαυλον με τὴν Philharmonic Orchestra
και ἐκτιμᾶται πολὺ ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του
και τοὺς φιλομουσοῦσ Ἀμερικανούσ.

Πότε θὰ ἡμπορέση και ἡ Ἑλλάς νὰ ξανα-
γεννήσῃ συνθέτας οἱ ὁποιοὶ νὰ μελετήσουν με
πόνο κι ἀγάπη τὰ τραγούδια τῆς χώρας μας
και μουσουργήσουν μελοδράματα και συμφωνι-
κά ποιήματα τὰ ὁποία νὰ ἐκφράζουσι τὴν ἀλη-
θινὴν ψυχὴν και ζωὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Ἡ
Ἑλλάς με τόσον ἐνδοξον ἱστορίαν και παραδό-
σεις και με αἰσθηματικὰ Δημοτικὰ τραγούδια
ποῦ μαγεύουσι τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, ἔπρεπε
σήμερα νὰ πρωτεύῃ εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον με
τὰς κλάσικὰς τῆς συνθέσεις. Καθὼς γνωρίζετε
οἱ ξένοι μουσουργοὶ πάντοτε ἐμπνέονται ἀπὸ
τὴν ἱστορίαν μας και τὰ Δημοτικὰ μᾶς τρα-
γούδια και συνθέτουσι ἀριστουργήματα Συμφω-
νιῶν και Μελοδραμάτων. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ
τοὺς δικούσ μας μουσικοσυνθέτας περιφρονοῦν
τὸ ἀθάνατὸ ἑλληνικὸ τραγούδι, γιὰτὶ πάσχουσι
ὡς φαίνεται ἀπὸ ξηνομανία και μουσικοκλοπία·
εἶθε ὁ χρυσοχαίτης Ἀπόλλων νὰ τοὺς ἰατρέψῃ

και τοὺς ἐμπνεύσῃ με τῆς φωτεινῆς του ἀχτίνας·
γιὰ νὰ ἐμπνευσθοῦν και μουσουργήσουσι πραγ-
ματικὰ ἔργα Ἑλληνικά. Ἄς μὴ λητμονοῦν ὅτι
εἶναι Ἑλληνας και ὡς Ἑλληνας πρέπει νὰ φα-
νοῦν ἀντάξιοι τῶν εὐκλεῶν μας προγόνων και
νὰ μὴ βασίζωνται μόνον στῆς παλῆς δόξες. Τὸ
καθῆκον μας εἶναι ἐργασία εἰλικρινῆς διὰ τὴν
μεγάλην μας Ἑλλάδα, ὁ ξένος κόσμος περιμένει
πολλὰ ἀπὸ τοὺς Νέουσ Ἑλληνας. Ἄς ἐνθυμοῦν-
ται ὅτι τὸ ἑλληνικὸ τραγούδι και τὸ Βυζαντινὸν
μέλος ἐνέπνευσαν τοὺς Wagner, Massenet, Saint-
Saëns, Ravel, Glazounoff, Gluck, Beethoven,
και πολλοὺς ἄλλουσ συνθέτας.

* Ἐφέτος μᾶς ἐπεσκέφθη και ὁ πολὺς μαέ-
στρος Toscanini με τὴν Συμφωνικὴν Ὀρχήστρα
τοῦ Μιλάνου με χρηματικὴν βοήθειαν τῆς ἴ-
ταλικῆς Κυβερνήσεως. Ἐνοεῖται ὅτι ἡ διαφή-
μησις ἦτο ἐραστία. Ἐνεφανίσθησαν εἰς πολ-
λὰς μητροπόλεισ τῶς Ἡνωμένων Πολιτειῶν με
μεγάλην ἐπιτυχία. Ἦτο μιά Ἱταλικὴ καλλιτε-
χνικὴ προπαγάνδα ποῦ τὴν ἐξήλεψα γιὰ τὴν
χώρα μας.

Ὁ κ. Τοσκανίνη εἶναι ἕνας μεγάλος κ' ἐπι-
δέξιος μαέστρος, μ' ἀρκετὴ φήμη γιὰ νὰ προ-
σελκύσῃ τὴν προσοχὴ τῶν συμπατριωτῶν του
και πολλῶν φιλομουσοῶν. Εἰς τὰ Ἱταλικά μελο-
δράματα και πεταχτὰς συνθέσεις τῶν πατριωτῶν
του εἶναι μοναδικὸς Διευθυντής. Τὸ πρόγραμμά
του ἀπετελεῖτο ἀπὸ γνωστὰς Ἱταλικὰς συνθέ-
σεις τὰς ὁποίας ἐξετέλεσεν ἡ ὀρχήστρα με μεγάλη
τέχνη και χάριν. Ἰδιαιτέρως εἴλκυσε τὴν προσο-
χὴν μία νέα σύνθεσις τοῦ Respighi «Βρῦσες τῆς
Ρώμης» ἡ ὁποία ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν και
ἐπαίχθη ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας με λεπτότητα και
χάριν. Στὰ ἔργα ὅμως τοῦ Βάγνερ, μέρος ἀπὸ
τὸν Tristan and Isolde και στοῦ Beethoven τὴν
«Πέμπτην Συμφωνίαν», ὁ κ. Τοσκανίνη δὲν
κατώρθωσεν ν' ἀποδώσῃ τὴν ἔκφρασιν και τὸν
χρωματισμὸν, και κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν ἀμε-
ρικανῶν μουσικοκριτικῶν τὰ Ἱταλοποίησε...

Εὐχομαι σύντομα ὅπως και Ἑλληνικὴ Ὀρ-
χήστρα μπορέσῃ και κάμῃ μιά τέτοια καλλι-
τεχνικὴ περιοδεία εἰς Εὐρώπην και Ἀμερικὴν μ'
Ἑλληνικὰς και ξένουσ σοβαρὰς συνθέσεις πρὸς
ἀνύψωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος εἰς τὰ
ξένα μέρη ποῦ μᾶς ἀγνοοῦν ἀκόμη ὡς καλλιτε-
χνικὴν χώραν.

ΒΑΣΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΣ.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Εἰς τὴν «Πολιτείαν» πρό τινος ἐδημοσι-
εῦθη τὸ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν βελτίω-
σιν τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ὑποβληθὲν ὑπό-
μνημα, ὅπερ μὴ ἀποδεῖξαν, ὡς εἰκόσ, ἄλλο τι
πέρα τῶν ἐκάστοτε ἐπαναλαμβανομένων φλυ-
αριῶν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀνέξεσε τὴν πληγὴν τοῦ
κακοῦ παρκινώματος, ὅπερ ἀναφῦεν ἐπὶ
τοῦ ὄχιουσ σώματος τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, δε-

τα ριζικῆς ἐγχειρήσεως, ἀφ' ἐτέρου δ' ὑπέμνη-
σεν ἡμῖν τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς γλωσσικῆς
και ἐκπαιδευτικῆς ἀναρχίας, προελθοῦσης ἐκ
τῆς και ἐν αὐτῇ τῇ ἐκπαιδεύσει ἐπαναστάσεως
κατὰ παντὸς ὄχιουσ, ἡθικοῦ, κατὰ πάσης ἐθνι-
κῆς παραδόσεως.

Ἐπιχειροῦντες ν' ἀνασκευάσωμεν τὸ ἐν λόγῳ
ὑπόμνημα, οὐδαμῶς παράδοξον ἐὰν ὑπὸ τινων